

PATOLOGANATOMA MAKŠA BRANDTA ZINĀTNISKĀ UN PEDAGOGISKĀ DARBĪBA LATVIJAS UNIVERSITĀTĒ

Valentīna Gordjušina
Tomass Ernests Ansons
Otto Buls

- Maksis Brandts ir dzimis 1890. gada 27. septembrī— Kronštatē, ārsta ģimenē.
- Tēvs - Voldemārs Teodors Brandts (1846-1920) krievijas Jūras kara flotes ārsts, Kronštates Jūras ārstu biedrības loceklis.
- Makša Brandta māte Vilhelmīne, dzimusi Razevska (1851-1925).
- No tēva puses dzimtas saknes nāk no Kurzemes, Ikstruma Brandtiem (Zālītes pagastā Bauskas apriņķī),
- Maksis Brandts precējies 1917.gadā ar Karīnu Fleišeri (dzim.1895) Viņiem kopā bija 4 meitas :
- Krista, Helga-Doroteja, Ērika, Anna-Marija

Attēlā: Maksis Brandts, 1927.gads, Rīga. Fotografis: nezināms

- 1908. gads
  - Skolas gaitas sācis Kronštatē – Aleksandra ģimnāzijā
  - Rīgas fon Elca privātģimnāzija
  - Tērbatas Universitātes Medicīnas fakultātē
- 1910. gads
  - mācības Berlīnē un Freiburgā

[Rīgas fon Elca
privātģimnāzija](#)

[Rīgas Aleksandra zēnu ģimnāzijas attēls uz pastkartes](#)

- 1913. gadā, pēc ārsta diploma saņemšanas Tērbatas Universitātē, novembrī Maksis Brandts uzsāk darbu Tērbatas Universitātes Medicīnas klīnikā, kur strādā pie profesora Karla Dehio par asistentu.

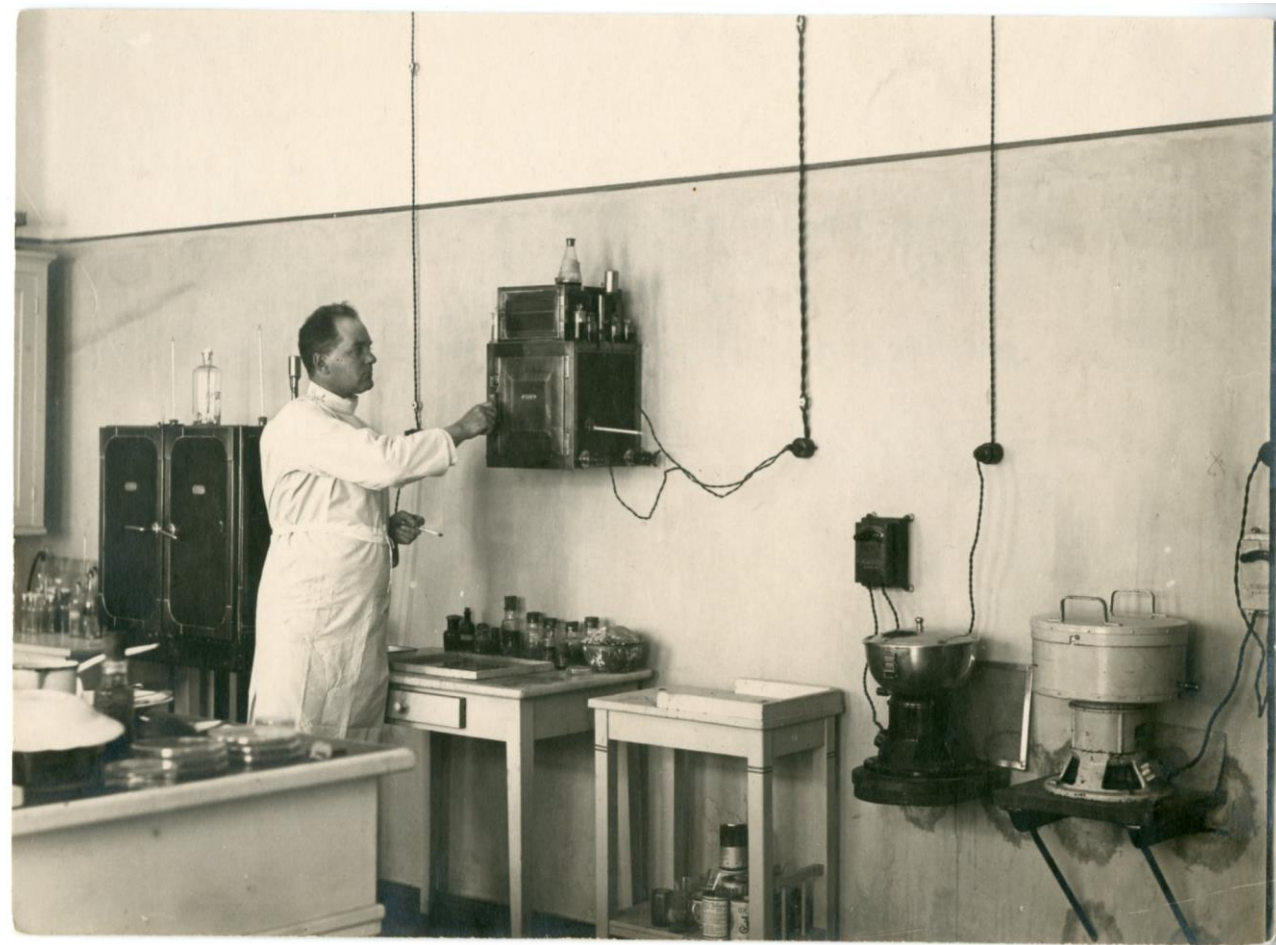
Attēlā: Karls Gotfrīds
Konstantīns Dehio.
Fotogrāfs: nezināms,
gads: nezināms

- 1914. gadā Brandts dodas uz Cīrihes Higiēnas institūtu pētīt un iegūt papildus zināšanas par seroloģiskajām diagnostikas metodēm.

Tērbates Universitāte 1860. gadā

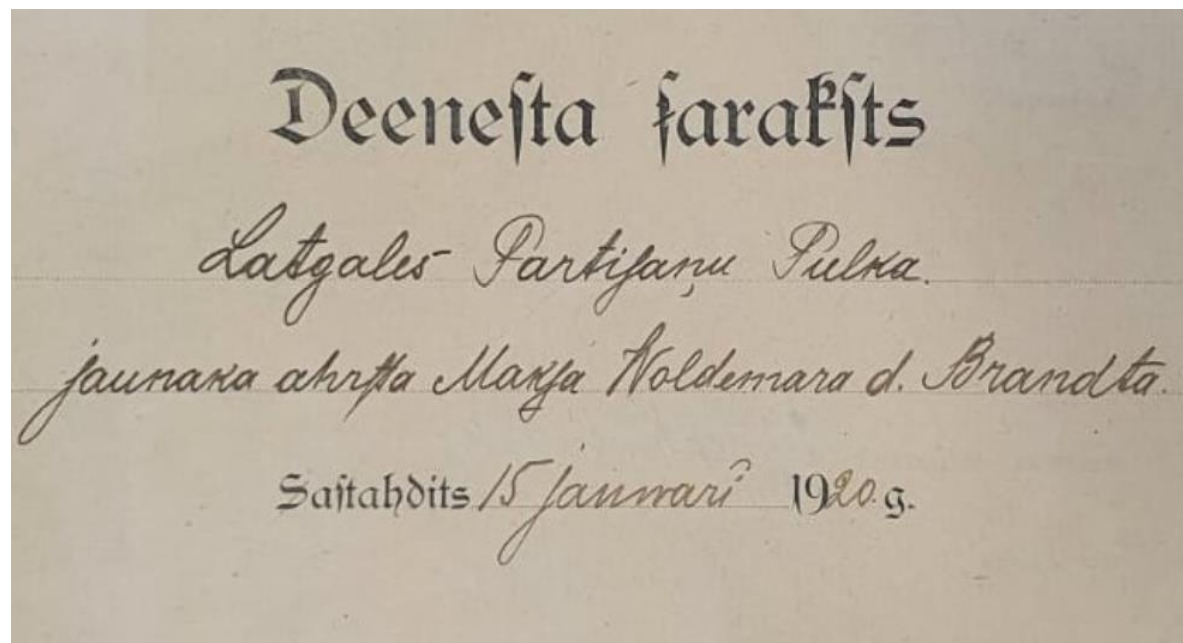
- 1916. gadā Maksis Brandts dodas atpakaļ uz Rīgu, kur darbojas internajā medicīnā Rīgas 2. Pilsētas slimnīcā
- Tur Maksis Brandts iepazīstas ar profesoru Romānu Adelheimu

Attēlā: Patoloģiskās anatomijas institūta prof. Romans Adelheims.
Fotogrāfs: nezināms. Gads: Nezināms

- 1920. gada 20. janvārī Maksis Brandts tiek iesaukts uz vienu gadu dienestā, kā ārsts ar kapteiņa militāro pakāpi.
- Viņš dienēja nacionālās armijas Latgales partizāņu pulkā, jeb, kā viņš 1960. gadā rakstīja savos memuāros - „Ziemeļaustrumu galējā Latvijas stūrī – Balvos”.

Attēls no personīga arhīva
LVVA materiāls

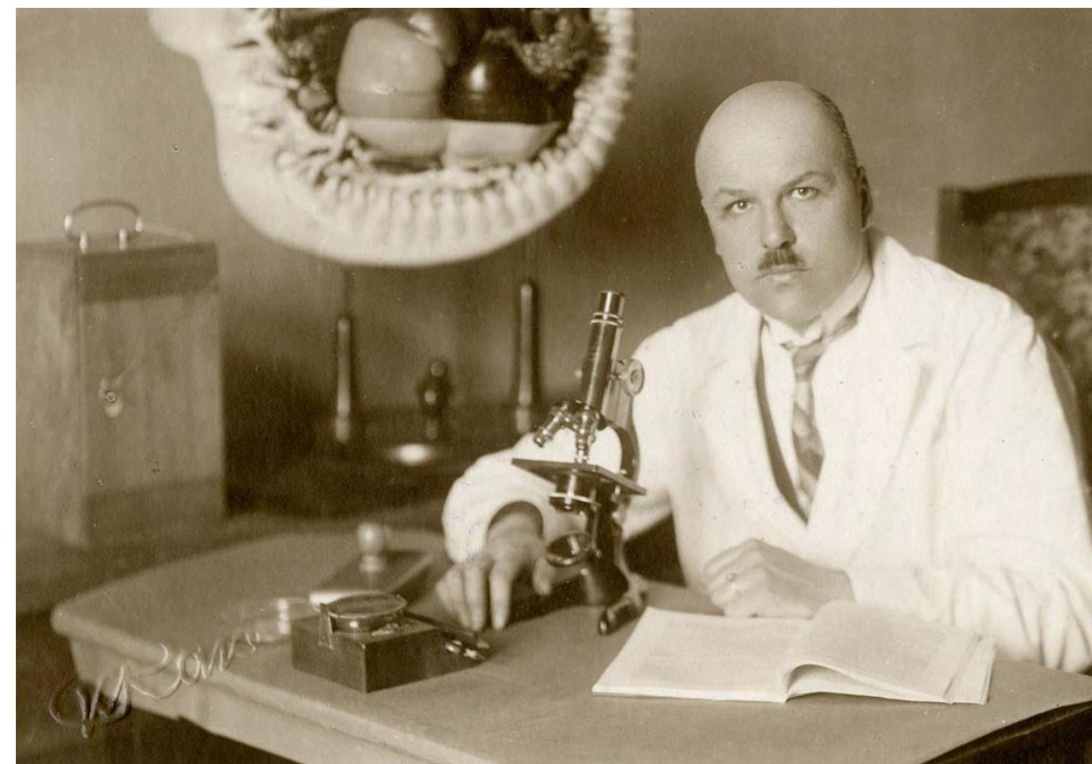
- 1921. gada aprīlī Maksis Brandts, uzsāk darbu Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes Patoloģiskās anatomijas katedrā, kā profesora Romāna Adelheima katedras vadītāja asistents.

Attēlā: Maksis Brandts un Romans Adelheims (pie mikroskopa).
Fotogrāfs: nav zināms. Rīga, 20. gs. 30. gadi.

Attēlā: Praktiskās nodarbības patoloģiskajā anatomijā 3.kursa studentiem. Vada prof.R.Adelheims un privātdocents M.Brandts (pie loga). 1930-tie gadi. Fotogrāfs:nezināms

- 1924. gadā paralēli darbam universitātē, Brandts sāk strādāt pie savas doktora disertācijas tēmas.
- 1926. gadā klīnisko autopsiju novērojumi un eksperimentu rezultāti tiek publicēti vairākos medicīniskos izdevumos.
- Gan Latvijā gan Vācijā Brandta publikāciju temati bija aktuāli un plaša spektra, bet viņa uzmanība tiek vērsta, galvenokārt, uz onkoloģisko saslimšanu patomorfoloģiju.

Attēlā: Maksis Brandts pie mikroskopa. Fotogrāfs: Krišs Rake.
Rīga, 20. gs. 20. gadu beigas, 30. gadu sākums.

- Līdz 1926. gadam viņš ir pētījis un aprakstījis:
  - Primāro plaušu audzēju gadījumus;
  - Hipernefroīdā nieru vēža patomorfologiju;
  - Aizauss siekalu dziedzeru gigantiskā audzēja kazuistikas gadījumu;
  - Ulnas aplāzijas, jeb elkoņa attīstības traucējuma gadījumu;
  - Kuņģa divertikulozes komplikāciju morfoloģiju;
  - Kā arī par angioneirotiskas plaušu asiņošanas patomorfologiju un apspriež funkcionālo traucējumu nozīmi patoloģijā.

Maksis Brandts nodarbībā ar studentiem sekciju zālē. ceturtais no kreis. – katedras vecākais laborants Arnolds Šenbergs, viņa rokām veikti visi Patoloģijas Muzeja makropreparāti. Fotografijas autors nav zināms, Rīga, 1924.gads

**Über Regenerationserscheinungen in der Lunge
und ihre Beziehungen zum primären
Lungenkrebs.**

Von
Dr. med. M. Brandt,
I. Assistent am Institut.

Mit 21 Textabbildungen.

Eingegangen am 20. April 1926.

Beitzke schreibt: „Einmal zerstörtes Lungengewebe regeneriert sich nicht wieder, die Heilung erfolgt vielmehr mit bindegewebiger Narbe. Zwar kommen bei chronischer interstitieller Pneumonie und bei Tuberkulose die schon mehrfach erwähnten atypischen drüsenähnlichen Epithelwucherungen vor, sie führen aber nicht zum Ersatz zugrunde gegangener Bronchiolen und Alveolen. Wird im extrauterinen Leben eine Lunge verkleinert, so erfolgt die kompensatorische Vergrößerung der übrigen Lungenabschnitte in der Regel nicht durch Wachstum, sondern durch emphysematöse Dehnung." Diese Anschauungen *Beitzkes* bestehen wohl auch heute im großen ganzen zu Hecht; jedoch haben einerseits neuere Untersuchungen auf dem Gebiete der Entwicklungsgeschichte der Lunge, andererseits solche auf dem Gebiete der pathologischen Anatomie Gesichtspunkte geltend gemacht, die eine Modifikation der *Beitzkeschen* Ausführungen fordern.

- 1926. gada 12. maijā Maksis Brandts kļūst par medicīnas doktoru.
- Disertācijas darbs «Par reģeneratoriskām parādībām plaušās un viņu attiecībām ar pirmatnēju plaušu vēzi» tika publicēts žurnālā «Virhova arhīvs» vācu valodā 1926. gadā.

Attēlā: Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes izlaidums. No kreisās sēž: 1. Jānis Miķelsons; 2. Jēkabs Prīmanis; 3. Ferdinands Neireiters; 4. Pēteris Sņķeris; 5. Roberts Krimbergs; 6. Hermanis Buduls; 7. Ernests Paukulis; 8. Kārlis Barons; 9. Jānis Šulcs; 10. Edvarts Kalniņš; 11. Maksis Brants. Fotogrāfs: Krišs Rake. Rīga, 1929. gada 20. decembris.

Nodarbība ar 3.k. studentiem patoloģiskajā anatomijā. Asistents Maksis Brandts, jaunākais asistents Jānis Alfrēds Kaktiņš, profesors Romans Adelheims. Uz galda Muzeja makropreparāti un orgāni no sekcijas zāles. Fotografijas autors nav zināms. 1924.gads, Rīga.

- 1927. gada, aprīlī, Brandts pabeidz savu habilitācijas darbu „Par taukaudu attīstību pleirā” un kļūst par:
  - privātdocentu Patoloģiskās anatomijas katedrā,
  - kā arī par LU Patoloģijas institūta prozektoru.
- Tajā pašā gadā Brandta habilitācijas darbs tika publicēts Berlīnes izdevumā „Ziegler Beitragen”.

- 1928. gadā Maksis Brandts sāka lasīt lekcijas studentiem LU Histoloģijas un embrioloģijas katedrā
- 1930. gada 8.decembrī viņš saņēma fakultātes atļauju lasīt onkoloģijas kursu, pirmo augstskolas vēsturē. Pēc 1930. gada lekcijas histoloģijā turpina lasīt privātdocents Jēkabs Prīmanis.

Attēlā: Priv.doc. M.Brandts vada histoloģijas nodarbības studentiem 1938.gadā. Fotogrāfs: K.Rake, Rīga.

Attēlā: Priv.doc. M.Brandts lasa histoloģijas lekcijas 1930.gadā. Fotogrāfs: K.Rake, Rīga.

- Brandta darba pieredze ir apkopota
  - Latvijas Ārstu žurnālā,
  - Virhova arhīvā,
  - Vēža pētnieku žurnālā,
  - Vācu patologu Vīsbādenes kongresa materiālos,
  - Latvijas ārstu un zobārstu kongresa darbos,
  - Vācu patologu Rostokas kongresa materiālos,
  - Latvijas Universitātes Latvijas Rakstu Virknē,
  - Cīglera rakstos patologu un patologoanatomu biedrībai;

-
- 1938. gadā 7. novembrī, kad pāragri un pēkšņi mirst Patoloģiskās anatomijas katedras vadītājs profesors Romāns Adelheims
  - Maksis Brandts tiek ievēlēts par Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes Patoloģiskās anatomijas katedras vadītāju un 1939.gadā par docentu. Vienlaicīgi Brandts strādāja Rīgas 1. slimnīcā un Bērnu slimnīcā par prozektoru.

1934. g. Profesora Romana Adelheima portrets.

Fotogrāfs: nav zināms.

- 1932. gada līdz 1934. gadam Rīgas Praktizējošo ārstu biedrības viceprezidents
- no 1934. gada līdz 1936. gadam Rīgas Praktizējošo ārstu biedrības prezidents
- 1934. gadā Latvijas Vēža apkarošanas biedrības līdzdibinātājs
- no 1935. gada līdz 1939. gadam Rīgas Dabas pētnieku biedrības viceprezidents
  - Starptautiskās ģeogrāfiskās patoloģijas biedrības,
  - Vācu patologu biedrības,
  - Vācu ornitologu biedrības dalībnieks

- 1939. gadā, sakarā ar II Pasaules karu Maksis Brandts ar sievu – Karīnu un viņu četrām meitām, līdzīgi kā citi baltvācieši bija spiesti pamest Rīgu, atstājot viņam piederošo namu Baložu ielā, 30 un iesāktos darbus.

Attēls no personīgā arhīva

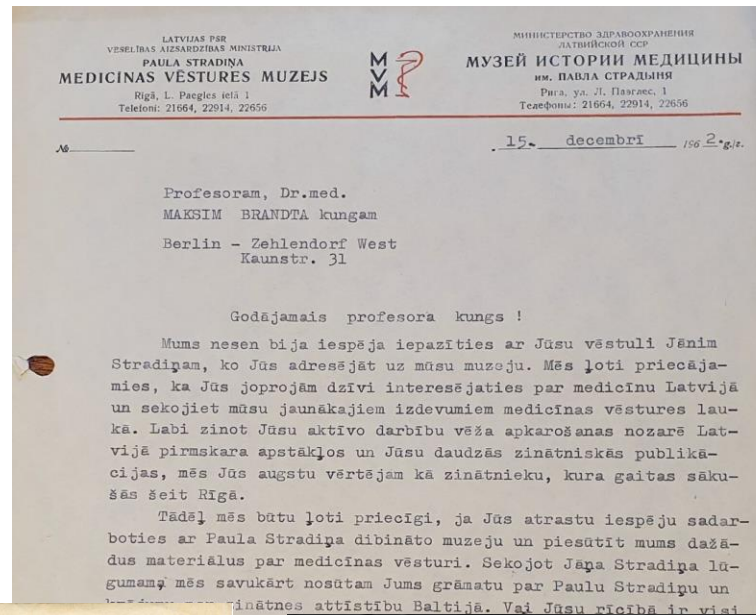
- No 1940. gada līdz 1945.gadam M.Brandts bija Pozenas (bij.Poznaņas) pilsētas slimnīcas Patoloģijas institūta vadītājs un līdztekus no 1941. gada Pozenas valsts universitātes patoloģijas profesors, kā arī pilsētas 21. apriņķa patologs - konsultants.

- 1945. gadā Maksis Brandts dodas uz Potsdamu un kļūst par prozektūras (t.i. slimnīcas patoloģianatomiskās nodaļas) vadītāju Potsdamas pilsētas slimnīcā.
- 1948. gadā viņš pārceļo uz Berlīni un tiek ievēlēts Berlīnes Brīvajā Universitātē par patoloģijas katedras profesoru un tajā pat laikā Maksis Brandts tiek pieņemts Moabites slimnīcā par Patoloģijas institūta vadītāju, kur strādāja līdz 1958. gadam.
- 1951.gadā Maksis Brandts dibināja Austrumeiropas institūta Medicīnas sekciju un līdz 1966.gadam bija tās vadītājs.
- 1948.gadā M.Brandts kļuva par Berlīnes Brīvās universitātes līdzdibinātāju un bija tās ārkārtas profesors patoloģiskajā anatomijā.
- 1958.gadā Maksis Brandts tika emeritēts. Kļuva senators.

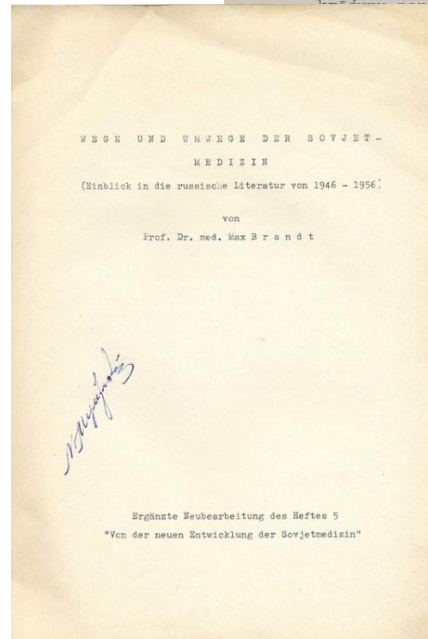

[Moabites slimnīca Berlīnē.](#)

- Maksim Brandtam bija labas darba attiecības ar tā laika Krievijas patologoanatomiem, kā arī Paula Stradiņa medicīnas muzeju.
- Kritizēja maldīgus, nezinātniskus O. Ļepešinskas apgalvojumus

Attēlā: Karla Arona 1962.g. vēstule Profesoram Dr.med Maksim Brandtam no P.Stradiņa Medicīnas muzeja krājuma

[Medicīnas zinātņu akadēmijas akadēmiķis, profesors Ippolits Davidovskis savā kabinetā](#)

Brandtu bērībā
interesēja ornitoloģija
un dabaszinību joma
kopumā

- Maksis Brandts miris 1972.gada 9.janvārī, tā 82. dzīves gadā un ticis apbedīts Berlīnē

Attēlā: Maksis Brandts ar H.Knorre. 1966.gads Berlīne. Fotografā: nezināms

Maksim Brandtam – 130!

Attēlā: Maksis Brants. Fotogrāfs: nav zināms. Vācija, ~1965. gads.

Paldies par uzmanību!